

Список використаних джерел:

1. Шевцова Г.З. Синергетичні ефекти в економіці й управлінні підприємствами: сутність, класифікація, оцінка / Г.З. Шевцова // *Економические проблемы и перспективы стабилизации экономики Украины: сб. науч. тр. / НАН Украины, Ин-т экономики промсти; редкол.: Землякин А.И. (отв. ред.) и др. – Донецк, 2007. – С. 40-57.*
2. Тарасевич В.М. *Экономическая синергетика: концептуальные аспекты // Экономика і прогнозування. - 2002. - № 4. С. 56-71.*
3. Мельник Л.Г. *Синергетична основа маркетингових інновацій / Л.Г. Мельник, І.Б. Десяртова // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2010. – № 1. – С. 67-77.*

Юлія КНЯЗЮК

науковий керівник

канд. наук з держ. упр., доц. Ляхович Г.І.

ІФННІМ ТНЕУ

**ОПТИМІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ З МЕТОДИКИ СТРАТЕГІЧНОГО
ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**

Посилення сучасних економічних проблем зумовлює зростаючий інтерес суспільства і держави до можливостей довгострокового розвитку. Грошові потоки підприємства виступають одним з найбільш важливих об'єктів фінансового менеджменту, що тісно пов'язаний з іншими сферами управління та визначає фінансову безпеку майбутнього економічного розвитку підприємства. Впровадження стратегічного управління фінансами підприємства дозволяє досягати бажаного фінансового стану і показників результативності в довгостроковому періоді.

Потоковий підхід застосовується у багатьох методиках фінансового управління при поточному та стратегічному плануванні, оскільки дозволяє обґрунтувати залишки коштів, мінімізувати ризики, врахувати довгострокові фактори розвитку підприємства. Особливістю потокових методів є необхідність розглядати грошові потоки у взаємозв'язку з постачанням, виробництвом, реалізацією, іншими господарськими операціями підприємства. Відповідно до цього всі господарські процеси трактуються як потоки грошових, товарних, фінансових та інших ресурсів, як сукупність комерційних операцій. Управління фінансами розглядають у першу чергу з позиції поточного управління надходженнями та платежами, забезпечення їх синхронності у часі та збалансованості за обсягом. Стратегічне управління навпаки вимагає врахування можливих варіантів розвитку, прогнозування грошового потоку, що підприємство очікує отримати, і скільки для цього необхідно витратити в поточному і найближчих періодах.

Основна мета фінансового управління підприємства поєднує дві умови: забезпечення платоспроможності підприємства, з одного боку, і досягнення

найбільшої ефективності: прибутковості, рентабельності, капіталізації - з іншого. Метою стратегічного управління фінансами запропоновано визначати зростання рівня емерджентності грошового потоку, що проявляється в ефекті приросту чистого грошового потоку, за рахунок зменшення відтоку грошових коштів в результаті зниження витрат та оптимізації. Таким чином, при збільшенні чистого грошового потоку зростає ефективність грошового потоку в цілому, що є джерелом самофінансування розвитку, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

Управління фінансами передбачає організацію цілеспрямованого впливу керуючої системи на фінансово-економічні відносини, що виникають у процесі руху грошових активів підприємства з метою досягнення бажаних показників стану та розвитку.

Стратегія управління фінансами в нашому розумінні визначається як алгоритм вирішення встановлених завдань в рамках досягнення стратегічних цілей, виходячи з наявного фінансового стану та дійсного потенціалу з урахуванням можливих змін зовнішнього і внутрішнього середовища з метою формування найвищого рівня емерджентності грошового потоку в довгостроковому періоді для забезпечення економічного розвитку на умовах самофінансування та рентабельності.

При формуванні стратегії управління фінансами підприємств в Україні необхідно враховувати наступні особливості: низька рентабельність та збитковість, низька платоспроможність, нестача обігових коштів; фондоемність та високий ступінь зносу, необхідність інвестицій та інновацій; сезонність; рівень конкуренції; тенденції національної і світової економіки; залежність від зовнішньоекономічних договорів і міжнародних угод; значна частка грошового потоку в іноземній валюті та безготівкової формі; індивідуальні якості керівництва і готовність до стратегічних змін.

Тому запропоновано новий методичний підхід до формування стратегії управління фінансами підприємств в Україні.

Як засіб формалізації аналізу грошових потоків запропоновано організаційно-інформаційну модель, яка на відміну від діючої включає вісім послідовних блоків, містить уточнення мети, завдань аналізу, для вирішення яких встановлено етапи його проведення та систему показників, наведено принципи аналізу, форма отримання і надання аналітичної інформації, узагальнення і реалізації результатів аналізу (таблиця 1).

Наступний етап формування стратегії передбачає планування грошового потоку. Для потреб стратегічного управління запропоновано виділяти: реальний грошовий потік - фактичний, дійсний грошовий потік, який мав місце у господарській діяльності підприємства, визначений на основі даних обліку і звітності; віртуальний грошовий потік - уявлюваний або можливий формалізований грошовий потік, виражений математичною функцією, що дозволяє формувати тренд з найбільш точним довірчим інтервалом.

Таблиця 1

Організаційно-інформаційна модель комплексного аналізу грошових потоків підприємства як складової стратегій його управління

1. Мета і завдання аналізу грошових потоків	
1.1. Мета	1.2. Завдання
<p>Метою аналізу грошових потоків підприємства є виявлення джерел, обсягів та достатності формування грошових потоків, напрямів та ефективності їх використання, оцінка рівня емерджентності грошового потоку, надання інформації для потреб планування, організації та контролю.</p>	<p>Оцінка достатності формування грошових активів для підтримки належної ліквідності і платоспроможності</p> <p>Оцінка достатності генерування грошових потоків для задоволення потреб розвитку та забезпечення фінансової рівноваги</p> <p>Визначення динаміки, складу та структури джерел утворення та напрямів використання грошових потоків</p> <p>Визначення збалансованості та синхронності грошових потоків</p> <p>Визначення взаємозв'язку між прибутком і чистим грошовим потоком</p> <p>Інтегральна оцінка ефективності управління фінансами</p> <p>Аналіз факторів, що впливають на грошові потоки, та резервів підвищення ефективності управління ними у стратегічному аспекті</p>
2. Об'єкти і суб'єкти аналізу грошових потоків	
2.1. Об'єкти аналізу	2.2. Суб'єкти аналізу
<p>Залишки (наявність) грошових коштів та їх еквівалентів на певну дату</p> <p>Грошові потоки за видами</p> <p>Формування чистого грошового потоку</p> <p>Фактори впливу на грошові потоки</p> <p>Ефективність використання коштів та якість управління фінансами</p>	<p>Вищі посадові особи підприємства</p> <p>Економічні, фінансові служби підприємства</p> <p>Керівники функціональних та структурних підрозділів (центри відповідальності)</p> <p>Власники підприємства (учасники, акціонери)</p> <p>Зовнішні користувачі Інформації</p>
3. Принципи та послідовність аналізу грошових потоків	
1.1. Принципи аналізу	1.2. Етапи аналізу
<p>Коректність</p> <p>Системність</p> <p>Комплексність</p> <p>Логічність</p> <p>Свочасність</p> <p>Інтерпретованість</p> <p>Ситуативність</p> <p>Ефективність</p>	<p>1. Аналіз формування і використання грошових потоків</p> <p>Аналіз динаміки грошових активів</p> <p>Аналіз ступеня участі грошових активів в сукупних та оборотних активах</p> <p>Оцінка (фінансово) рівноваги та ділової активності підприємства</p> <p>Аналіз джерел утворення та напрямків використання грошових потоків</p> <p>Аналіз динаміки обсягів, складу та структури грошових потоків за видами</p> <p>Аналіз рівномірності та синхронності потоків</p> <p>2. Оцінка достатності та ефективності управління фінансами</p> <p>Аналіз достатності грошових потоків</p> <p>Аналіз ефективності грошових потоків</p> <p>Аналіз якості чистого грошового потоку</p> <p>Оцінка емерджентності грошового потоку</p>
4. Система економічних показників аналізу грошових потоків	
<p>4.1. Абсолютні вартісні показники, джерелом якої є облік</p>	<p>4.2. Відносні показники, одержані в результаті аналітичної обробки облікової інформації</p>

Залишки та обороти з надходження і витрачання грошових активів Фінансові результати діяльності підприємства Активи підприємства Власний капітал і зобов'язання Відомості бухгалтерського обліку Інформація фінансової і статистичної звітності Абсолютні показники динаміки Абсолютні показники порівняння	Відносні показники структури грошових потоків, активів, капіталу та Відносні показники динаміки Відносні показники інтенсивності процесів: рівень генерування грошового потоку; коефіцієнти достатності, варіації і кореляції Відносні показники ефективності грошового потоку; якості чистого грошового потоку; коефіцієнти ділової активності та рентабельності на основі грошового потоку Показники факторного аналізу Інтегральний показник ефективності
5. Інформаційне забезпечення аналізу грошових потоків	
5.1. Зовнішня Інформація	5.2. Внутрішня інформація
Законодавчо-нормативна Макроекономічна, галузева, статистична Фінансова	Фактографічна (дані обліку і звітності) Планова (прогнозування як елемент стратегії) Результати попереднього аналізу і контролю
6. Система методів і способів обробки інформації	
6.1. Економіко-логічні методи	6.2. Економіко-математичні методи
Порівняння та групування Розрахунок середніх, питомих значень Побудова рядів динаміки Методи факторного аналізу	Економіко-статистичні методи Економетричні методи Метод оптимальних рішень Метод економічної кібернетики
7. Визначення форми і типу вихідної аналітичної інформації результатів аналізу грошових потоків щодо обґрунтування управлінських рішень	
7.1. Вибір форми вихідної інформації	7.2. Вибір типу вихідної інформації
Аналітична записка Звіт Програма	Текстова інформація Табличне відображення даних Графічне або схематичне представлення
8. Узагальнення і реалізація результатів аналізу ефективності управління фінансами	
8.1. Узагальнення результатів	8.2. Реалізація результатів
Систематизація інформації Узагальнення результатів аналізу та оформлення висновків щодо ефективності управління фінансами Формування довірчого інтервалу віртуального грошового потоку Оцінка рівня емерджентності грошового потоку Кількісна оцінка втрачених можливостей, збільшення абсолютної величини та щатності грошових потоків Кількісна оцінка потенційного збільшення абсолютної величини грошових потоків та зростання їх емерджентності Формування варіантів стратегій управління фінансами	Оцінка заходів щодо збільшення рівня емерджентності грошових потоків в межах передбачуваної стратегії з урахуванням корпоративних цілей підприємства Прийняття стратегії управління фінансами Виконання функцій щодо забезпечення реалізації стратегії управління фінансами Доведення прийнятого рішення до виконавців Забезпечення контролю за виконанням прийнятих рішень, підтримка постійного моніторингу ефективності управління фінансами та відповідності з прийнятою стратегією

Порядок формування віртуального грошового потоку, довірчого інтервалу, розбиття областей стратегічного управління фінансами було докладно розглянуто в попередніх публікаціях автора [1;2]. Межі стратегії за довірчим інтервалом дозволяють орієнтувати підприємство на такий обсяг грошового потоку, який забезпечить найбільший показник ефективності.

Стратегічне управління фінансами є не метою, а засобом досягнення місії і цілей діяльності підприємства грошові потоки, з одного боку, відображають вже проведені господарські операції, описують динаміку діяльності, з іншого – визначають та обмежують можливості її проведення, поточного та

майбутнього. Тому вважаємо, що нарощування вхідного грошового потоку та чистого грошового потоку від операційної діяльності, зростання ефективності грошових потоків в цілому та від операційної діяльності виражають емерджентні властивості грошових потоків та дозволяють формувати відповідні стратегії їх управління. Запропонований методичний підхід до вибору стратегії управління фінансами, що базується на стратегічному аналізі та плануванні грошових потоків, стратегічному виборі на основі оцінки емерджентності, враховує специфіку діяльності підприємств суб'єктів ЗЕД, сучасний незадовільний стан управління фінансами та стратегічні перспективи і вимоги до їх розвитку. Перспективи подальших досліджень полягають у конкретизації заходів стратегічного управління фінансами підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бочаров В.В. *Управление денежным оборотом предприятия и корпорации* / В.В. Бочаров — М.: Финансы и статистика, 2011.
2. Ковалев В.В. *Введение в финансовый менеджмент.* / В.В. Ковалев. — М.: Финансы и статистика, 2009.
3. *Organisation for Economic Co-operation and Development : Foreign Direct Investment and Corporate Codes of Conduct in National Development Strategies: Costs, Benefits and Policy Options [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.oecd.org/dataoecd/25/5/2421494.pdf&sa=U&ei=SemaT4SpK8SZathsWUDw&ved=0CAsQFjADOAo&client=internal-uds-cse&usq=AFQjCNEOr9EaiOfJLqEXySjiV7qTLowPMQ*

Тарас КОРОЛЮК
науковий керівник
к.е.н., доц. Михайлишин Л.І.
ІФННІМ ТНЕУ

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У сучасних умовах транснаціоналізація – це якісно новий етап інтернаціоналізації господарського життя, що є процесом посилення зовнішньоекономічної діяльності в результаті глобальних операцій ТНК. Транснаціональні корпорації – корпорації, які мають дочірні підрозділи будь-яких організаційно-юридичних форм чи сфер діяльності у двох або більше країнах та здійснюють загальну координацію діяльності своїх зарубіжних підрозділів (Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД)) [1].

Основними ознаками ТНК є:

- здійснення виробництва товарів або послуг, не менше ніж у 6 країнах;
- частка іноземних робітників становить не менше ніж 25 %;
- структура активів складає не менше ніж 25 % капіталовкладень за кордоном;